

laws/show/1965-19#top

4. Про затвердження Правил інженерно-авіаційного забезпечення державної авіації України: Наказ Міністерства оборони України від 8 серп. 2016 р. № 1101/29231. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1101-16#Text>

УДК 005.922.1:001.102:004.056:629.73 (043.2)

Демчишин Ю.В., Кожаненко Є.М., студенти,
Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна
Науковий керівник: Миронець О.М., к.ю.н.

ІНФОРМАЦІЙНА БЕЗПЕКА ЯК НЕВІД'ЄМНА СКЛАДОВА БЕЗПЕКИ ЦИВІЛЬНОЇ АВІАЦІЇ

Світова авіаційна індустрія формалізувала процеси забезпечення цивільної авіації через стандарти, правила, рекомендації, формати інформаційних обмінів. Ця формалізація, на погляд фахівців, стала основною умовою для інтенсивного впровадження інформаційно-технологічних рішень в практику цивільної авіації. У зв'язку з масовою комп'ютеризацією інформаційних процесів у системі управління повітряним рухом, збільшенням цінності і значущості інформаційних ресурсів особливу гостроту приймає проблема надійного захисту інформації, циркулюючої в критично важливих системах управління, тобто попередження її спотворення і знищення, несанкціонованої модифікації, зловмисного отримання і використання [1].

Відповідно до пункту 20 статті 1 Повітряного кодексу України безпека авіації – стан галузі цивільної авіації, за якого ризик завдання збитків людям чи майну знижується до прийнятного рівня у результаті безперервного процесу визначення рівня небезпеки і керування ним та утримується на такому рівні, або знижується далі, у сферах безпеки польотів, авіаційної безпеки, охорони навколишнього природного середовища, економічної безпеки та інформаційної безпеки [2].

Авіаційна галузь – один з найвиразніших прикладів існуючих небезпек життєдіяльності людини, її джерел і чинників (у більшості випадків – комплексного характеру). Безпека авіації є комплексною властивістю авіаційної транспортної системи, що полягає у виконанні своїх функцій без завдання збитків (чи з мінімальними збитками) самій системі або населенню, в інтересах якого вона розвивається [3]. Її основними компонентами є безпека польотів,

авіаційна та екологічна безпека. Саме цим компонентам приділяється максимальна увага в діяльності як національних, так і міжнародних органів і організацій, що забезпечують діяльність цивільної авіації, зокрема ІКАО. Чинники безпеки польотів, екологічної і авіаційної безпеки та їхні наслідки є взаємозалежними. Для їх розгляду необхідним є комплексний підхід, який законодавець спробував реалізувати в Державній програмі забезпечення безпеки цивільної авіації [4].

Відповідно до статті 10 Повітряного кодексу України, безпека авіації складається з безпеки польотів, авіаційної безпеки, екологічної безпеки, економічної та інформаційної безпеки [2].

Інтереси в інформаційній сфері безпеки авіації є похідними від охоронюваних законом цінностей. Зокрема, такими вихідними цінностями є життя і здоров'я людини, власність, безпека функціонування повітряного транспорту і використання повітряного простору, а також безпека транспортної системи в цілому. Інформаційна безпека виступає як ознака стабільного, стійкого стану цивільної авіації, яка при впливі внутрішніх та зовнішніх загроз та небезпек зберігає суттєво важливі характеристики для власного існування [4].

Інформаційна безпека є складовою загальної проблеми інформаційного забезпечення функціонування системи цивільної авіації. Феномен безпеки, зокрема, інформаційної, досліджувало багато вітчизняних та зарубіжних науковців, зокрема, О. Баранов, О. Белов, В. Бондаренко, В. Гавловський, В. Голубев, В. Горбатов, О. Додонов, А. Затворний, Р. Калюжний, Б. Кормич, Г. Лазарев, В. Ліпкан, О. Литвиненко, В. Мунтіан, Г. Почепцов, О. Соснін, М. Швець, О. Шевчук, В. Ярочкін та ін. При цьому поняття безпеки при всій складності та багатогранності цієї категорії в основному зводиться до стану захищеності життєво важливих інтересів від зовнішніх і внутрішніх загроз. Хоча є думки, що безпека – це процес, гарантія життєдіяльності, властивість об'єкта щодо самоорганізації тощо [3].

Саме тому інформаційна безпека є невід'ємною частиною загальної безпеки – чи то національної, чи то регіональної, чи то в окремій галузі економіки. Аналіз інформаційної безпеки передбачає розгляд сукупності таких об'єктивних чинників: потреб громадян, суспільства, держави та світового співтовариства; уразливості індивідів, суспільства та держави від інформаційно-комунікаційних систем і цифрових технологій; наявності широкого кола загроз і небезпек, якими має управляти система забезпечення інформаційної безпеки [4].

Отже, на основі вказаного вище ми можемо зробити висновок, що в сучасному світі численних польотів повітряним транспортом безпека авіації та інформаційна безпека як її інтегральний елемент відіграють важливу роль та є надійними засобами превенції порушення прав пасажирів. Нині запобігання порушенням прав людини є ключовою складовою захисної політики кожної країни світу [5, с. 585]. У зв'язку з цим на сьогоднішній день у світового співтовариства є ще одна причина своїх внутрішніх різносторонніх змін для того, щоб дати досить швидку реакцію на своє подальше існування та розвиток в умовах боротьби з COVID-2019 [6, с. 439].

Література

1. Киселев В.Д., Есиков О.В., Кислицын А.С. Защита информации в системах ее передачи и обработки: 2-е изд. Москва: Солид, 2011. 202 с.
2. Повітряний кодекс України від 19 трав. 2011 р. № 3393-VI. *Відомості Верховної Ради України*. 2011. № 48-49. Ст. 536.
3. Безпека авіації / Бабак В.П., Марченко В.П., Максимов В.О. та ін. Київ: Техніка, 2004. 584 с.
4. Державна програма авіаційної безпеки цивільної авіації: затв. Законом України від 20 лют. 2003 р. № 545-IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2003. № 17. Ст. 140.
5. Myronets O.M., Burdin M., Tsukan O., Nesteriak Yu. Prevention of human rights violation. *Asia Life Sciences*. 2019. Supplement 21 (2). P. 577-591.
6. Myronets O.M., Danyliuk I.V., Dembytska N.M., Frantsuz-Yakovets T.A., Dei M.O. Current Issues and Prospects of Modern Higher Legal Education in Conditions of the Fight against COVID-19. *Cuestiones Políticas*. 2020. Vol. 37, № 65. P. 438-456. DOI: <http://doi.org/10.46398/cuestpol.3865.29>

УДК 346.32(043.2)

Кирдильова К.С., студентка,
Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна
Науковий керівник: Варавва І.П., старший викладач

ФІЛОСОФСЬКО-ПРАВОВІ ЗДОБУТКИ АНТИЧНОСТІ

Античність – це та потужна доба в історії людства, що народила цілу плеяду відомих мислителів різних наук, у тому числі філософсько-правової науки: Піфагора, Сократа, Платона, Аристотеля та багатьох інших. Антична цивілізація має свої особливості. Їй притаманні: чесна змагальність, спрага пізнання, прагнення до гармонії з Космосом і суспільством. За Античності